

ایجاد برنامه کاربردی مبتنی بر تلفن همراه به منظور آموزش رژیم حسی به والدین کودکان مبتلا به اختلال نقص توجه / بیش

فعال

چکیده فارسی

مقدمه: با توجه به شیوع بالای اختلال نقص توجه/ بیش فعالی و مشکلاتی که این اختلال برای افراد مبتلا و والدین این افراد ایجاد می‌کند درمان این اختلال از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. از بین درمان‌های موجود یکپارچگی حسی و رژیم حسی تاثیر بسزایی در بهبود این افراد دارد. هدف از مطالعه حاضر طراحی و ارزیابی برنامه کاربردی رژیم حسی برای کودکان مبتلا به نقص توجه/ بیش فعالی و ارزیابی تاثیر آن بر علائم اصلی اختلال نقص توجه/ بیش فعالی است.

روش‌ها: پژوهش توسعه‌ای- کاربردی حاضر در سه مرحله انجام شد. ابتدا نیازسنجی از ۱۵ متخصص کاردرمانی صورت پذیرفت. سپس، نمونه اولیه برنامه کاربردی تحت پلتفرم اندروید طراحی گردید و جهت ارزیابی قابلیت استفاده و رضایت کاربران پرسشنامه استاندارد کوئیز نسخه پنج و نیم پس از دو هفته استفاده از برنامه در اختیار ۱۲ نفر از والدین کودکان مبتلا به اختلال نقص توجه/ بیش فعالی قرار گرفت و تکمیل شد. نتایج مطالعه با روشهای آمار توصیفی و با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه 22 تحلیل شد. پس از طراحی برنامه کاربردی و اصلاح آن بر اساس یافته‌ها، برای ارزیابی تاثیر برنامه کاربردی رژیم حسی در کودکان مبتلا به اختلال نقص توجه/ بیش فعالی به شیوه نمونه گیری در دسترس ۱۲ نفر دیگر انتخاب و به دو گروه کنترل و آزمایش تقسیم شدند. ابتدا ۱۲ نفر با استفاده از خرده آزمون بیش فعالی نسخه چهارم پرسشنامه علائم مرضی کودکان ارزیابی شدند و پس از دوماه استفاده ی گروه آزمایش از برنامه کاربردی دوباره ارزیابی بر روی هر دو گروه انجام شد.

یافته‌ها: افراد شرکت کننده در پژوهش، از میان ۱۴ نیاز ارائه تعاریف ۶ تعریف مطرح شده، از میان ۱۰ ویژگی برنامه کاربردی ۹ ویژگی و از میان ۶۷ تمرین ارائه شده تمامی تمرینات ارائه شده در پرسشنامه نیازسنجی را ضروری دانستند. ویژگیهای کلی برنامه طراحی شده شامل پروفایل بیمار، تعریف نقص توجه/ بیش فعالی، تعریف رژیم حسی، لیست تمرینات، برنامه هفتگی تمرینات، ثبت تاریخ انجام تمرین و بخش تنظیمات است. ارزیابی قابلیت استفاده از برنامه کاربردی نشان داد که کاربران برنامه کاربردی را با میانگین امتیاز ۸/۳۵ از مجموع نه امتیاز (در سطح خوب) ارزیابی نموده‌اند. با توجه به ارزیابی قبل و بعد مقایسه دو گروه آزمایش و کنترل نتایج نشان داد که نقص توجه در گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل کاهش معنادار آماری ($p < 0.05$) داشته است. اما در دو مولفه تکانشگری و بیش فعالی تفاوت معنادار مشاهده نشد. با این حال در مقایسه پیش آزمون و پس آزمون گروه آزمایش هر سه مولفه بیش فعالی، نقص توجه و تکانشگری بهبود معنادار آماری نسبت به پیش آزمون داشت.

نتیجه گیری: از برنامه های کاربردی رژیم حسی می توان جهت کمک به بهبود علائم کودکان مبتلا به اختلال نقص توجه / بیش فعالی استفاده نمود.

کلید واژه ها: اختلال نقص توجه بیش فعالی، رژیم حسی، برنامه کاربردی، یکپارچگی حسی